

## NOTAT

Til: Strategisk Forum for Uddannelse og HR (SFUHR)

Dato: 1. september 2025

# Forslag til harmonisering af rammerne for de sygeplejefaglige specialuddannelser i Region Hovedstaden

## Introduktion

De sygeplejefaglige specialuddannelser har i dag meget forskellige rammer og vilkår.<sup>1</sup> Det skyldes typisk, at beslutninger vedrørende de forskellige specialuddannelser inden for sygeplejen er truffet i forlængelse af et særligt nationalt eller regionalt politisk fokus eller perioder med et særligt pres (ventetider, rekrutteringsudfordringer, mv.). Center for HR og Uddannelse (CHRU) har derfor udarbejdet nærværende forslag til at harmonisere og justere rammerne på tværs af specialuddannelserne.

### Formål

Som led i reformarbejdet arbejdes der på at forberede uddannelsesområdet til at kunne levere på de målsætninger, som indgår i sundhedsstrukturreformen – herunder etableringen af en samlet Region Østdanmark. Som led i det arbejde kan der med fordel skabes fælles og ensartede rammer på tværs af specialuddannelserne i Region Hovedstaden. Fælles, ensartede rammer kan sikre, at vi i relation til specialuddannelserne kan træde ind i den nye region på et transparent grundlag, hvilken vil gøre det nemmere at samordne de to regioners praksis til en ny fælles praksis. Nye fælles rammer, som skaber tydelig ledelsesmæssig forankring af væsentlige beslutninger vedrørende specialuddan-

---

<sup>1</sup> Se yderligere om de forskellige specialuddannelser i notatet 'De sygeplejefaglige specialuddannelser: Overblik, rammer og historik'.

nelserne, kan ligeledes være med til at sikre, at specialuddannelserne samlet set understøtter de regionale mål og målene i sundhedsstrukturen, bl.a. fordi det vil blive nemmere at skalere de forskellige uddannelser op og ned afhængigt af behovene i den nye Region Østjylland.

På den baggrund er der i arbejdet med forslaget taget udgangspunkt i ønsket om at:

- Skabe *fair og ensartede* rammer på tværs af specialuddannelserne
- Skabe *transparens om beslutningsprocesser* vedr. specialuddannelserne, herunder om måltal og dimensionering
- Skabe *større økonomisk fleksibilitet* på tværs af uddannelserne, så det bliver muligt at prioritere midlerne der, hvor behovene er størst
- Geare regionen til *bedre kompetencestyring* på specialuddannelsesområdet – ikke mindst i lyset af den mere komplekse organisatoriske virkelighed i den kommende Region Østjylland
- *Forenkle administrationen* både på hospitalerne og centralt

### Afgrænsning

Der er otte sygeplejefaglige specialuddannelser i alt. Nærværende forslag omfatter specialuddannelserne for sygeplejersker i hhv. akutsygepleje, intensivsygepleje, psykiatrisk og børne/ungdomspsykiatrisk sygepleje, kræftsygepleje, anæstesiologisk sygepleje, og infektionshygiejne. Specialuddannelserne i sundhedspleje og borgernær sygepleje er ikke uddannelser, regionen på nuværende tidspunkt har økonomi bundet op på eller har medansvar for i særligt omfang, så derfor er de ikke en del af nedenstående forslag.

## Governancestruktur

CHRU foreslår at justere de regionale beslutningsprocesser for specialuddannelserne i Region Hovedstaden som skitseret herunder.

### SFUHR: Centralt beslutningsforum

Strategisk Forum for Uddannelse og HR (SFUHR)<sup>2</sup> bliver det centrale beslutningsforum, som årligt træffer beslutning om – og eventuel justering af:

- **Måltal:** Dels andel af sygeplejerskerne der som udgangspunkt skal have den respektive specialuddannelse. Dette gælder for alle uddannelser undtagen specialuddannelsen i anæstesiologisk sygepleje, hvor bekendtgørelsen fastslår et måltal på 100%. Og dels hvor hurtigt mål-

---

<sup>2</sup> SFUHR består af: koncerndirektør for ressourcer (formand), direktør for Center for HR og Uddannelse (næstformand), repræsentanter fra hospitalernes og virksomhedernes direktioner med ansvar for uddannelsesområdet og kendskab til HR, jf. kommissoriet som ligger på intranettet her: <https://intranet.regionh.dk/koncerncentre/organisation/moedefora/strategisk-forum-for-uddannelse-og-hr/Sider/default.aspx?rhKeywords=strategisk+forum+for+Uddannelse+og+HR>.

sætningen skal opfyldes - hvis den ikke allerede er det – typisk ifm. opstart af nye specialuddannelser.

- **Dimensionering:** Hvor mange årlige hold udbydes, med hvor mange estimerede deltagere.
- **Økonomi:** Fordeling af økonomi/midler til specialuddannelserne, herunder hvad der skal ske med evt. politisk afsatte midler, når den 'øremærkede' periode er overstået.

SFUHR træffer beslutning på baggrund af oplæg fra CHRU – som har lavet oplægget efter dialog med de forskellige regionale specialuddannelsesråd og ud fra en vurdering af relevante supplerende parametre.

#### **CHRU: Indstiller til SFUHR – og understøtter og kvalificerer proces i specialuddannelsesrådene**

- CHRU understøtter processen i de regionale specialuddannelsesråd, bl.a. ved at drive et fast årshjul (se separat bilag), stille evt. regionalt tilgængelige data og skabelon for at indmelde indstillinger og informationer til rådighed for rådene, mv.
- CHRU kvalificerer de enkelte råds indstillinger med uddannelsesdriftsdata og -perspektiv, og vurderinger ift. den økonomi der er til rådighed, og inddragelse af perspektiver fra fx Center for Sundhed
- CHRU udarbejder det samlede forslag til SFUHR

#### **De regionale specialuddannelsesråd: Indstiller til CHRU – og sikrer relevant inddragelse**

Hvert regionalt specialuddannelsesråd har til opgave årligt at indstille til CHRU, hvordan de foreslår, der skal prioriteres på de respektive uddannelser ift.:

- **Måltal:** Andel af sygeplejerskerne der som udgangspunkt skal have den respektive specialuddannelse. Og hvor hurtigt målsætningen skal opfyldes, hvis den ikke allerede er det – typisk ifm. opstart af nye specialuddannelser.
- **Dimensionering:** Hvor mange årlige hold ønskes udbudt, med estimeret antal deltagere. I forbindelse med indstillingen forventes specialuddannelsesrådene at tage højde for – og foretage den nødvendige tværgående inddragelse for at kunne beskrive:
  - **Det driftsnære perspektiv i afdelingerne – på kort og lang sigt:** Hvor mange vurderer de enkelte afdelinger, at de mangler / har brug for / har kapacitet til at uddanne?
  - **Det tværgående perspektiv – på kort og lang sigt:** Hvor mange vurderer andre afdelinger / centre / enheder / det samlede hospital, som gør brug af eller på anden vis er afhængige af sygeplejersker med den respektive faglighed, at der er behov for af specialuddannede sygeplejersker?

- **Nationale eller tværregionale forpligtelser og/eller retningslinjer:** For den respektive specialuddannelse / faglighed, men også eventuelle andre perspektiver af national karakter, som fx ændrede krav til beredskab ifm. krisesituationer, pandemier, mv.

Derudover skal de orientere CHRU om følgende, som del af den dimensioneringsundersøgelse CHRU allerede i dag laver en-to gange årligt for at følge området tæt:

- Antal ansatte med den respektive uddannelse på de forskellige afdelinger / hospitaler
- Antal vakante stillinger, som de ikke kan besætte
- Forventning for de næste 5 år ift. afgang (fx pension)
- Hvor de sidste medarbejdere, der er stoppet i afdelingen, er blevet ansat efterfølgende (hvis de ved det)
- Hvor gamle de medarbejdere er, der er tæt på pensionsalder og/eller har givet udtryk for at de tænker på snarlig pension

## Økonomi

### Nuværende økonomiske rammer for specialuddannelserne

Den samlede økonomi, der er afsat *centralt* i Region Hovedstaden til specialuddannelserne i hhv. anæstesi, intensiv, kræft, akut, og hygiejne, beløber sig til ca. 26 mio. kr. Midlerne dækker uddannelse af ca. 135 specialsygeplejersker årligt.

Der er afsat ca. 10 mio. til specialuddannelsen i psykiatrisk og børne-og ungdomspsykiatrisk sygepleje, som dækker uddannelse af ca. 40 studerende årlig. Der er tale om en særlig bevilling grundet rekrutteringsudfordringer til de psykiatriske centre. Små to mio. kr. bruges til at drive uddannelsen. Resten er delt ud til de psykiatriske centre til afvikling af klinisknære uddannelsesaktiviteter og delvis lønkomensation.

Udgifterne til specialuddannelserne fordeler sig på hhv.

- Udgifter til udvikling og afvikling af den teoretiske del af uddannelserne inkl. simulationstræning uden for klinikken, administration, mv.
- Udgifter til komensation til hospitalsafdelingerne relateret til afvikling af de klinisknære uddannelsesaktiviteter
- Lønmidler til delvis aflønning af de sygeplejersker der er på uddannelse

På tværs af de sygeplejefaglige specialuddannelser er der af historiske årsager meget forskellige rammer og vilkår for, hvordan disse udgifter afholdes.

Der er fx forskellig praksis for, hvilke aktiviteter der finansieres henholdsvis centralt og decentralt, og om og hvor meget afdelingerne kompenseres for at afholde kliniknære uddannelsesaktiviteter og særligt lønmidler.

### **Forslag til ny fælles økonomimodel på tværs af specialuddannelserne** CHRU foreslår:

- At *samle økonomien* til specialuddannelserne i en central pulje. Der er således ikke i dette forslag tale om at tilføre det samlede område ekstra midler ud over de midler, som allerede ligger i budgetforslaget for 2026 ift. specialuddannelsen i akutsygepleje.
- At lave en *ny fælles behovsstyret økonomimodel* på tværs af specialuddannelserne, som sikrer en ensretning af de økonomiske rammer, øger fleksibiliteten på tværs af specialuddannelserne, og som gør det mere smidigt for regionen at tilpasse specialuddannelseskompetencer til skiftende behov i sundhedsvæsenet.

### **Ny fælles økonomimodel**

- ***Teoretiske uddannelsesaktiviteter:*** Finansieres *som udgangspunkt centralt*  
*Dvs. udgifter til:* At udvikle og afvikle den teoretiske del af uddannelsen og tilhørende simulationstræning uden for klinikken; sekretariatsbetjening af regionale og nationale specialuddannelsesråd; administration af uddannelserne, mv.
- ***Kompensation for uddannelsesaktiviteter i klinikken:*** Der *udmøntes* på alle specialuddannelserne *som udgangspunkt et ensartet beløb* til afdelingerne pr. kursist til kompensation relateret til de kliniknære uddannelsesaktiviteter, som typisk er forbundet med de obligatoriske uddannelsesaktiviteter der varetages af uddannelsesansvarlige og kursistvejledere; fx arbejde med kompetencekort, skrivedage, mv.
- ***Lønmidler i afdelingerne:*** Finansieres *som udgangspunkt decentralt*  
*Dvs. udgifter til fx:* Kursisters løn mens de er på uddannelse; vikarer mens kursisterne er på uddannelse, kursistvejledere og uddannelsesansvarlige, mv.

### **Særordninger**

Ovenstående er den model, der *som udgangspunkt* arbejdes ud fra på tværs af specialuddannelserne. Der kan i perioder være behov for særlige ordninger for konkrete uddannelser. Fx ifm. implementering af nye specialuddannelser, særlige faglige eller samfundsmæssige udfordringer, mv. I de tilfælde kan der øremærkes midler til uddannelsen og laves ordninger, der ser anderledes ud end ovenstående. Grundprincippet for disse særordninger er, at de er *midlertidige*, og at pengene går ind i den fælles pulje af midler til specialuddannelserne efter øremærkningsperioden er afsluttet, eller det besluttet i SFUHR.

### Konsekvenser for hospitalsafdelingerne

Idet specialuddannelsernes rammer i dag er meget forskellige, vil ovenstående forslag til nye ensartede rammer have forskellige konsekvenser for specialuddannelserne – og de berørte afdelinger på hospitalerne.

Konsekvenserne vil primært kunne mærkes på hospitalerne ift. hvor meget der udmøntes til kompensation for klinisk uddannelsesaktiviteter. På nuværende tidspunkt bliver der udmøntet mellem ca. 45.000 og 90.000 kr. pr. kursist i den lave ende, og op til ca. 290.000 kr. i den høje ende. CHRU foreslår, at der fremadrettet udmøntes omkring 100.000 kr. pr. kursist på tværs af alle specialuddannelser. Dette tal er fastsat med udgangspunkt i den forventede dimensionering for 2026. Hvis dimensioneringen svinger, vil det beløb der kan udmøntes også fluktuere, da det afhænger af, hvor mange kursister den samlede økonomi skal dække i alt.

Denne ændring vil særligt kunne mærkes på specialuddannelsen i kræftsygepleje, som pt. har en særlig gunstig ordning, hvor der udmøntes ca. 290.000 kr. pr. kursist.

Ift. specialuddannelsen i psykiatri vil forslaget om harmonisering af rammerne kræve, at de midler – der i dag er lagt ud decentralt - tilbageføres til den foreslåede centrale pulje. Dernæst foreslår CHRU, at de midler der er afsat til udmøntning til kursister til specialuddannelsen i psykiatrisk sygepleje indtil videre øremærkes denne specialuddannelse, så der fortsat kan udmøntes 200.000 pr. kursist qua de særlige rekrutteringsudfordringer. Der vil altså være tale om en *midlertidig særordning*, hvor behovet vurderes som del af den årlige proces, som beskrevet herover.

## Ny ramme for de regionale specialuddannelsesråd i Region Hovedstaden

Den opgavefordeling som følger af den nye governance model udvider og præciserer det, der i dag er de regionale specialuddannelsesråds opgave. CHRU foreslår på den baggrund, at kommissorierne for alle de regionale specialuddannelsesråd revideres i tråd med denne opgavevaretagelse - og med det overordnede formål med at harmonisere rammerne for specialuddannelserne.

Derudover er der behov for, at der i revisionen tages fornyet stilling til rådernes reference. Praksis indtil videre har været, at de *regionale* specialuddannelsesråd refererer til *det nationale specialuddannelsesråd* for den respektive specialuddannelse. Udfordringen med det er, at hverken de regionale eller de nationale specialuddannelsesråd har økonomi- eller budgetansvar. De kan derfor i princippet træffe beslutninger med stor økonomisk konsekvens for regionerne, uden et budgetmæssigt ophæng.

CHRU foreslår følgende ramme for revisionen af alle de regionale specialuddannelsesråds kommissorier:

#### *Medlemmer*

- Medlemmerne af de regionale specialuddannelsesråd er, som i dag, hhv. en chefsygeplejersker og en 'faglig' repræsentant (en sygeplejefaglig specialist eller en uddannelsesansvarlig) fra de respektive afdelinger
- Derudover har CHRU en repræsentant som fuldgældigt medlem af alle de regionale specialuddannelsesråd
- Medlemmer fra hospitalerne udpeges af hospitalsdirektionerne
- CHRU's repræsentant udpeges af CHRU's direktør

#### *Repræsentation*

- Hospitalsmedlemmerne af de regionale specialuddannelsesråd repræsenterer deres speciale og deres afdeling.
- Hospitalsmedlemmer forventes også at repræsentere deres hospital som helhed, og vide hvad der generelt rører sig og er af behov tværgående ift. den respektive specialuddannelse / det respektive speciale.
- Sidstnævnte repræsentation kræver bl.a. dialog mellem rådsmedlemmerne og deres respektive hospitalsdirektør med ansvar for uddannelsesområdet.
- Repræsentanten fra CHRU har til opgave at varetage det brede arbejdsgiverperspektiv og det tværgående perspektiv på tværs af regionerne såvel som nationalt

#### *Formand*

- Det foreslås som noget nyt, at alle de regionale specialuddannelsesråd har et delt formandskab bestående af hhv. en chefsygeplejerske fra en af de respektive afdelinger og rådets CHRU-repræsentant
- Hospitals-formandskabet indstilles af det respektive regionale specialuddannelsesråd og godkendes af SFUHR.

#### *Reference*

- De regionale specialuddannelsesråd, herunder formandskabet, refererer til SFUHR ift. beslutninger der har økonomiske konsekvenser, herunder målsætning (hvor mange sygeplejersker på et fagområde der skal have uddannelsen – og hvor hurtigt denne målsætning skal nås), dimensionering (hvor mange hold med hvor mange kursister der skal startes op om året), mv.

## Ramme for udpegning af repræsentanter til de nationale specialuddannelsesråd

Der har været praksis for, at de regionale specialuddannelsesråd udpeger egne medlemmer til de nationale specialuddannelsesråd.

CHRU foreslår, at de *regionale råd* fremover *indstiller* medlemmer af de nationale specialuddannelsesråd til *SFUHR, som fremover har beslutningskompetencen*.